

סוכה מד. (שורה 7) עד מה. (משנה)

ביאורים

הרב ראובן מרגליות (בספרו 'מחקרים בדרכי התלמוד וחידותיו') הקדיש מחקר מיוחד לסוגים שונים של טעויות שנוצרו בתקופות שונות בעקבות ראשי-תיבות וקיצורים. בסוגייתנו ישנה דוגמה לאחד הסוגים – פיענוח מוטעה של ראשי-תיבות: ההסבר לטעותו של התלמיד ששנה לפני רב נחמן "סודרין על גג האיציטבא" היא כנראה בעקבות טעות שכזו. כנראה שכתוב היה לפני התלמיד בראשי-תיבות "ע"ג האיציטבא" והתלמיד פיענח את ראשי-התיבות הללו ל"על גג האיציטבא", ורב נחמן העמידו על טעותו שצריך לפענח את ראשי-התיבות ל"על גג האיציטבא".

מדוע כיום (שהנטילה היא רק זכר למקדש) נוטלין לולב 7 ימים וערבה רק יום אחד

דחיה: ערבה זו היא משום מצות 4 המינין!

הסבר א': יוצאים ידי חובה בערבה שבלולב כל שבעה.

דחיה: מצות ערבה היא מהתורה! [אבא שאול זה למד זאת מ"ערבי נחל" חכמים קיבלו זאת הלכה למשה מסיני]

הסבר ב': בזמן המקדש מצות לולב היא מהתורה (ולכן עושים לה זכר 7 ימים) בעוד שהערבה היא רק מדרבנן. (לכן הזכר הוא רק יום אחד)

הסבר ג': למצות לולב יש חובה מהתורה (יום אחד) בגבולין (ולכן עושים לה זכר 7 ימים), למצות ערבה אין כלל חובה מהתורה בגבולין (לכן הזכר הוא רק יום אחד).

ר' יוחנן דחה את דברי ר"ל:

א': אולי החובה היא רק להניח ערבות (ומספיק שכהן אחד יעשה זאת)
ב': אולי רק כהנים תמימים מחוייבים בנטילת ערבה!

ר"ל (מסברא):

כהנים בעלי מומין רשאים להיכנס בין האולם ולמזבח כדי להקיף בנטילת ערבה את המזבח.

במקדש ברור שהחיוב בערבה הוא מהתורה

מצוות ערבה בגבולין:

ר' יוחנן: תקנת נביאים (ולכן יש לברך עליה)

ריב"ל: מנהג נביאים. (לכן אין לברך עליה)

וכך גם סברו ר"א בר צדוק ורב שחבטו ערבה ללא ברכה.

ערבה שבמקדש:

- צריכה שיעור. (ר"נ: 3 ענפים שבכל אחד יש עלים לחים. ר"ש: ענף אחד ובו עלה אחד)
- ניטלת לבדה. (כדי שיהיה ניכר שזה לשם מצות ערבה)
- ר' אמי: לא ניתן לצאת ידי חובה בערבה שבלולב. (אפילו אם יגביה את הלולב פעם נוספת לשם מצות ערבה)
- ר' יצחק: ניתן לצאת ידי חובה בערבה שבלולב

דיני שביעית:

- אסור לפרוע פעולת עודדי הכרמים מפירות שביעית (אלא יש לשלם להם כסף).
- עידור בכרמים: פעולות הכרחיות לקיום האילן – מותר ('לאוקומי'). פעולות להשבחת האילן – אסור ('זלא לאברוי').

המקור לאיסור עידור
 "והשביעית תשטנה" – מלקשקש.
 "ונתנה" – מלסקל.

מתי האיסור תקף

- ר"כ (1): כשהולך לביתו - אסור (לא יודעים שיגיע ולכן לא מכינים עבורו אוכל).
 כשהולך למלון – מותר (כיוון שסעודתו בידו).
 ר"כ (2): אסור בכל מקרה (מחשש שלא ימצא אוכל).

אסור ללכת בע"ש יותר מ3 פרסאות –
יש לשבות מבעוד מועד ולהכין סעודות
שבת.